
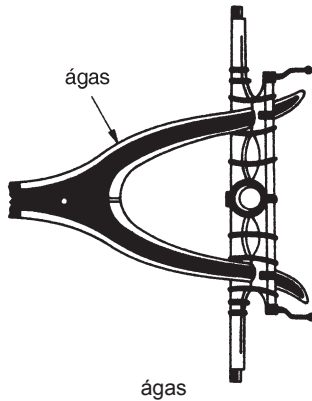
A, Á

- abagos, ebagos** *fn és mn* szőrösen született (gyermek) [Erd, Sár]
- abajgat** *ige* **1.** (állatokat kiabálva, kurjongatva) hajszol, kerget **2.** ordítva kiabál [Bük, Ész, Sza, Sze]
- abajog** *ige* **1.** bajlódik valamivel **2.** siránkozik; panaszkodik [Sár, Sze]
- abál** *ige* (különösen zöldséget, gombát, hurkatölteléket) forró vízben puhít, fonnyaszt, gyengén megfőz [Büs, Ész, Sze]
- abalé** *fn* **1.** a hurkafélék kifőzésekor keletkezett lé **2.** a főtt húsok leve, amiben a hurkát, disznósajtot megfőzik [Büs, Sár]
- abaposztó** *fn* **1.** rackajuh vagy kecske szőréből készült festetlen, durva posztó **2.** ilyen posztóból varrt felsőruha [Ész, Sze]
- abárol** *ige* (a levágott disznó valamely részét) gyakran ízesített lében rövid ideig főzi, párolja, puhítja; abál [Éksz, Ész, Sza]
- abbíz, abbizony** *hsz* az bizony [Éksz]
- ábécés** *fn* az elemi iskola első osztályának tanulója; ábécét tanuló gyermek, személy [Ész]
- abiza** *hsz* úgy bizony [Szét]
- ablak** *fn* hordó fenekén vágott nyílás [Kik, Sza]
- ablakkarika** *fn* ablaküveg [Sár, Sza]
- ablakos** *fn* edényfoltozó vándoriparos; drótos [Mih, Sza]
- ablakszem** *fn* ablaküveg [Sze, Szu]
- abrakol** *ige* (személyt, főleg gyermeket, büntetésből) üt, ver [Ész]
- abrakoltat** *ige* (lovat) abrakkal etet [Bük, Főr]
- abrakos** *fn* olyan tarisznya, amelyből a ló a takarmányt eszi [Bük, Kup]
- abriktol** *ige* **1.** (deszkát) nagy darabokra vág, fűrészel **2.** (gyermeket) elver, tángál, ver, fegyelmez **3.** (személyt, jószágot) szid, ver **4.** (katonákat) kiképez, gyakorlatoztat [Bük, Bús, Éksz, Főr, Hoh, Sár, Sza, Sze]
- abroncs** *fn* hordó, sajtár dongáit összeszeszorító vaskarika [Bük, Főr, Sze]
- abroncsol** *ige* (faeszközt) abronccsal ellát, megpántol [Bük, Bús, Sza, Sze]
- abronyica** *fn* vízhordó rúd, amelynek kampós végeire vödrot szoktak akasztani és vállon viszik [Sze]
- abrosz** *fn* **1.** asztalterítő **2.** batyukendő **3.** lepedő; lepel; ponyva [Büs, Ész, Kup, Sze]
- acat** *fn* lásd **aszat**
- acsa** *fn* szitakötő [Mnya]
- acsarog, acsarkodik** *ige* **1.** (személy) rendszerint toporzékolva, dühösen kiabál vagy sír **2.** (kutya) megkötve vagy kerítés mögé zárva, tehetetlen dühvel, fogát vicsorgatva ugat [Ész]
- ácsi** *msz* (rendszerint mulatás közben, muzsikálóg cigányokhoz) állj!, hagy abba!, hallgass!, csönd legyen! [Ész]
- acskó** *fn* vászonból varrt, nyakba akasztható kis tarisznya; zacskó; dohányzacskó [Bok, Orm, Sza]
- ádámtorzsa** *fn* ádámcsutka [Sár]
- addiglan** *hsz* addig [Ész]
- adjuztál** *ige* **1.** ver, szid valakit, valamit **2.** megjavít [Bük, Bús, Sár]
- adjutáns** *fn* segítő személy [Büs]
- agacsi** *fn* akác [Mnya]
- ágas, ágasfa** *fn* **1.** két vagy három ágban végződő tartóoszlop **2.** többágú edénytartó, csuportartó **3.** földbe

vert hegyes rúd, amelynek kiálló ágaira a frissen lekaszált terményt, takarmányt hányják, aggatják, hogy gyorsabban száradjon; szénnaszárító **4.** a szekér alsó részének hátsó fele; szekérutó; hátsó rúdszárny [Bük, Éksz, Ész, Mnya, Sár, Sza, Sze, Szu]

ágaskapa *fn* két- vagy négyágú, begörbített águ villa [För]

ágazat *fn* valamely régi vagy nagy család, családfa különféle szétágazásai, ágai; család; nemzetség [Ész]

ágenda, ágendáskönyv *fn* a református vallás alapelveit tartalmazó tanítások összefoglalása [För]

ágfog *fn* zápfog [Kik]

agg, aggik *ige 1.* (valamely anyag) térfogatában kisebb, tömörített, sűrűbb lesz; összezsugorodik; összetöpped; összeesik **2.** (meleg aludttej) túróvá sűrűsödik [Büs, Ész]

aggaszt *ige 1.* (valamely anyagot, testet) térfogatában összezsugorít, tömöttebbé, sűrűbbé tesz; meg- vagy összetöppeszt **2.** aludttejet melegít, hogy összemljen túrónak [Büs, Ész]

aggat *ige 1.* zavar, feltart valakit; okvetetlenkedik, alkalmatlankodik, lábatlankodik valakinek **2.** varr; öltöget [Ész, Hoh, Sár]

aggaték *fn* a vadász övéről lecsüngő szij, zsinór, amelyre a kisebb elejtett vadat, madarat fűzi, hurkolja, aggatja [Ész]

aggatódzik *ige 1.* beleakaszodik **2.** kötekedik; akadékoskodik; kötözködik [Éksz]

agglegény *fn* zsírban sült, lepény- vagy pogácsszerű tészta, amelyet tejjel leöntve fogyasztanak [Ész]

aggodik *ige* aludttejből túró készül [Bok]

aggóskodik *ige* aggodalmaskodik; aggódik [Ész]

agyal *ige* agyba-főbe üt, ver [Ész, Sza]

ágyal *ige* ágyaz [Ész]

agyarkodik *ige 1.* (személy) valaki ellen bosszút forral, dühösködik, irigykedik valakire; fenekedik **2.** haragosan kiabál valakire; dühösen, acsarkodva támad valakire [Büs, Éksz, Ész]

ágybéli *fn* ágynemű [Ész, Sza]

ágyciha *fn* párnahuzat; párnatok [Mnya]

agyesz-bugyesz *msz* vége van; tovább már nem érdemes; ahogy lesz, úgy lesz; részemről el van intézve a dolog; utánam a vízözön [Büs, Mih]

ágyfej, ágyfeje *fn* az ágynek a vánkos felőli része [Kik, Sze]

agyfúró *fn* a kerékagy kifűrására való szerszám [Kik]

agykarika *fn* vaskarika a fából készült kerékagyon [Büs, Orm, Sze, Szét]

ágylás *fn* egybegereblyézett több szénarend [Kik]

agyoncsápol *ige* (növényt) összezeviszsa zúz [Kik]

ágyruha *fn* lepedő; huzat [Mnya, Sze]
ágyszalma *fn* (szalmazsákban) derék-
 aljnak használt szalma [Éksz, Sza, Sze]
ahajt *hsz* **1.** ott; amott; a szóban for-
 gó helyen vagy annak tájékán
2. azonnal; mindjárt **3.** azután;
 arra; azzal [Erd, Ész]
ahonnét *hsz* ahonnan [Ész]
ajak, ajk *fn* ivőedény széle [Ész, Sza]
ájer *fn* levegő; szellő; szél; légáram-
 lás [Bük, Ész, Sár, Sza]
ajfa *fn* lásd **alfa**
ájncvájra *hsz* egykettőre; gyorsan;
 sebtében [Sár]
ájnfart *fn* a házba bolthajtásszerűen
 beépített kapubejárat [Főr]
ájnslág *fn* boroshordó fertőtleníté-
 séhez használt kénlap vagy kén-
 rúd; ánslóg [Sár]
ajtófél *fn* az ajtónyílás, illetve az aj-
 tók két oldalfala (fagerenda, fa-
 vagy kőoszlop), amelybe az ajtó
 két sarkát, valamint az ajtózár
 ütközőjét erősítik; ajtófélfa [Ész]
ajtóráma *fn* ajtófélfa [Bük, Mnya]
ajtóruha *fn* főként a konyhaajtóra
 akasztott függönyféle, amely nyá-
 ron a legyek távoltartására szolgál
 [Bük, Mih, Sze]
ajtószárfa *fn* ajtófélfa [Bük, Ész]
ájulat *fn* eszméletvesztés; ájulás [Szu]
akadék *fn* akadály; gát [Kik, Sze]
akárhonnét *hsz* akárhonnan [Ész]
akasztófa *fn* ruhaakasztó [Kik, Sze]
akkorára *hsz* arra az időre; akkorra;
 addigra [Büs, Ész, Sza]
akkord *fn* teljesítményalapú munka-
 végzés; darabszámra vállalt mun-
 ka [Sze, Szu]
akna *fn* kémény [Ész, Sza]
akó *fn* régi űrmérték: 56 liter [Kik]
akol *fn* **1.** háziállatok együtt tartásá-
 ra szolgáló bekerített hely, szalmá-
 val fedett tető **2.** (re-

kesztő halászatban) vejszeszerű
 elkerített hely [Büs, Ész, Hoh, Sze]
akona *fn* **1.** (hordón vagy öblösebb
 zárt edényen) száj, nyílás **2.** dugó a
 hordó vagy más zárt edény szájá-
 nak befödésére, elzárására **3.** ké-
 mény [Ész, Sze]
ákovita, akovita *fn* égetett, rendsze-
 rint édes pálinka [Ész]
akság *fn* akadály [Büs]
aláfelé *hsz* **1.** magasabb helyről mé-
 lyebben levő felé; a tetőponttól a
 látóhatár széle felé; lefelé **2.** az
 alacsonyabb társadalmi osztályok,
 rétegek felé, azokra irányulón
 [Ész]
alajos *fn* lakodalomban a vendége-
 ket rendszerint sikamlós tréfákkal
 szórakoztató személy; figurás [Ész]
alamuszi *mn* aluszékony természetű,
 tehetetlen, ügyefogyott, mamlasz
 (személy, főként férfi) [Ész, Sze]
alamúz *mn* alattomos; rosszindula-
 tús; sunyi [Szu]
alápockol *ige* valamely tárggyal alá-
 támaszt [Éksz]
alarm *fn* riadó [Sza]
alászánt *ige* (krumplit) ekével ültet
 el [Főr]
alattság *fn* **1.** hajó vontatására vagy
 kikötésére használt vastag kötél;
 nagy húzóerőtől **2.** (vitórlás hajón)
 kötélzet [Ész, Sár, Sze]
áldomás *fn* **1.** eljegyzést követő la-
 koma **2.** halotti tor **3.** vétel, eladás
 után való borivás, amit az eladó
 fizet **4.** nevezetes alkalomkor ren-
 dezett közös ivás [Büs, Kik, Sza, Sze]
alé *fn* fasor [Sár, Sze]
álé *fn* erdőben mérnökök által kije-
 lölt út [Főr]
alélt *mn* fáradt; törődött [Főr]
alfa, ajfa, aljfa *fn* a járom alsó ke-
 resztfája [Sár, Sza, Sze, Szét]